

ÅLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

1995

Nr 95

Nr 95

GRUNDSKOLEFÖRORDNING

för landskapet Åland

Utfärdad i Mariehamn den 31 oktober 1995

Med stöd av 54 § grundskolelagen den 2 mars 1995 för Åland (18/95) stadgas:

1 kap. **Skoldistrikt**

1 §

Distriktsindelning

Vid indelning av en kommun i skoldistrikt skall bebyggelsen, skolornas placering och kommunikationerna beaktas, så att elevernas skolresor blir så trygga och korta som möjligt.

Ett lågstadium och ett högstadium kan bilda ett gemensamt skoldistrikt.

Ett skoldistrikt för högstadiet kan bildas om varje årskurs kommer att omfatta minst 32 elever.

2 §

Gemensam skola

Skolan i ett skoldistrikt som enligt 4 § grundskolelagen är gemensamt för en eller flera kommuner är en gemensam skola.

2 kap. **Förvaltning**

3 §

Skolstadga

I skolstadgan skall finnas bestämmelser om

- 1) indelningen i skoldistrikt och skolornas placering,
- 2) intagningen av elever,
- 3) ordnandet av skolskjuts och inkvartering,
- 4) uppgifter för skolnämnden och de tjänstemän som är underställda nämnden,

5) de främmande språk som är valfria läroämnen för eleverna,

6) rutiner för elevernas val av valfria läroämnen samt

7) vilka frågor skolnämnden skall inhämta elevrådets yttrande över.

4 §

Representanter i skolnämnden

Då en gemensam skola förvaltas av en kommun skall det antal representanter de övriga samarbetande kommunerna har rätt att tillsätta i förläggningssamfundets skolnämnd, fastställas utgående från antalet elever från respektive kommun i den gemensamma skolan.

3 kap.

Arbets- och undervisning

5 §

Läsårets arbete och arbetsplan

Läsårets arbete skall planeras och skolans arbetsplan göras upp i god tid innan elevernas skolarbete börjar.

6 §

Antal arbetsdagar, tidpunkt för läsårets början och slut samt lovdagar

Skolnämnden skall varje läsår fastställa antalet arbetsdagar för eleverna samt tidpunkten för när elevernas arbetsår börjar och slutar och när elevernas lovdagar infaller.

Elevernas vårdnadshavare skall i god tid underrättas om de tidpunkterna som avses i 1 mom.

7 §
Arbetsdag

Med arbetsdag avses skoldagar av den längd som fastställs i arbetsordningen, arbetsårets första dag samt respektive termins sista dag.

Arbetsdagen består av lektioner som pågår 60 minuter, varav minst 45 minuter används till undervisning och minst tio minuter till rast. En lektion kan delas in avvikande från detta om det är ändamålsenligt med tanke på elevernas ålder och utvecklingsnivå, läroämnet eller det arbetssätt som tillämpas vid undervisningen.

Under varje arbetsdag skall hållas en måltidsrast som varar minst 30 minuter.

8 §
Elevernas arbetsmängd

Elevernas arbetsmängd får inte vara större än att de, med beaktande av arbetsdagens längd, skolvägen och hemuppgifterna, får tillräcklig tid för vila, rekreation och fritidsintressen.

Om elevernas arbetsmängd per dag och per vecka bestäms i läroplanen.

9 §
Undervisningsgrupper

Elever från olika årskurser kan undervisas tillsammans i en undervisningsgrupp om det med hänsyn till undervisningen är ändamålsenligt.

I en specialklass för handikappade elever, som avses i 21 § 3 mom. grundskolelagen, får det finnas högst åtta elever i en undervisningsgrupp. Då fråga är om gravt utvecklingsstörda får det finnas högst fem elever i en undervisningsgrupp.

4 kap.
Läroplikt och rätt till skolgång

10 §
Fastställande av hemort

Ett barns hemort fastställs enligt lagen om hemort (FFS 201/94).

11 §
Inledande av skolgången det år barnet fyller sex respektive åtta år

Om vårdnadshavaren vill att barnet skall inleda skolgången det år barnet fyller sex år eller åtta år, skall vårdnadshavaren visa att det finns skäl för detta. Vid behov skall vårdnadshavaren visa att barnet har undersökts psykologiskt eller medicinskt.

12 §
Inledande av skolgången i annan än första årskursen

Om en vårdnadshavare vill att barnet skall börja skolgången i en annan årskurs än den första, skall vårdnadshavaren genom intyg visa att barnet har tillräckliga kunskaper och färdigheter för årskursen.

Om vårdnadshavaren saknar intyg över barnets kunskaper och färdigheter skall dessa vid behov prövas av skolans föreståndare eller rektor.

13 §
Fullgörande av läroplikten annanstans än i grundskolan

Om ett barn fullgör sin läroplikt hemma eller i en annan skola än grundskolan, skall vårdnadshavaren underrätta skolnämnden om detta före läsårets början.

14 §
Folkhögskolas och medborgarinstituts rätt att utge betyg

Ålands folkhögskola har rätt att utge betyg över genomgång av grundskolans lärokurser i enlighet med bestämmelserna i landskapsförordningen om Ålands folkhögskolas rätt att utge betyg över fullgörande av grundskolans lärokurs (65/80).

Medborgarinstitutet i Mariehamn har rätt att efter särskild examen utge betyg över genomgång, helt eller delvis, av grundskolans lärokurser. Medborgarinstitutets behörighet att utge betyg skall framgå av betyget.

15 §
Vårdnadshavarens ansvar för att barnet fullgör sin läroplikt

Vårdnadshavaren för ett läropliktigt barn skall se till att barnet fullgör sin läroplikt.

En vårdnadshavare för ett läropliktigt barn som inte fullgör sin läroplikt kan dömas till böter.

En arbetsgivare som hindrar ett läropliktigt barn att fullgöra sin läroplikt kan dömas till böter.

16 §
Ort för skolgången

Rätt enligt 24 § 1 mom. 1 p. grundskolelagen att gå i skola i ett annat skoldistrikt kan beviljas om detta inte medför väsentliga organisatoriska och ekonomiska konsekvenser för någon av skolorna och skolnämnden i den kommun där skolan eleven vill gå i, om detta inte är hemkommunen, gett sitt samtycke.

17 §

Disciplinära åtgärder mot en elev

Följande disciplinära åtgärder kan vidtas mot en elev:

1) läraren kan visa ut en elev ur klassen för högst den del som återstår av lektionen, om eleven stör undervisningen,

2) läraren eller skolans föreståndare eller rektor kan ge en elev kvarsittning under högst två timmar, om eleven uppför sig olämpligt, samt

3) skolans föreståndare eller rektor kan ge eleven en skriftlig varning, om eleven inte låter rätta sig av de åtgärder som avses i 1 och 2 p.

Innan disciplinära åtgärder som avses i 1 mom. 2 och 3 p. vidtas mot en elev skall skolans föreståndare eller rektor tillsammans med eleven och de lärare som berörs utreda orsaken till att eleven inte uppfyllt sina skyldigheter enligt 25 § 1 mom. grundskolelagen.

Skolan skall föra ett register över disciplinära åtgärder som vidtagits mot skolans elever.

18 §

Avstängning från skolgången

Innan en elev avstängs från skolgången skall elevens vårdnadshavare höras. Skolan skall föra ett register över avstängningar av skolans elever.

5 kap.

Studiesociala förmåner

19 §

Skolskjuts

En elevs skolskjuts är ordnad på ett ändamålsenligt sätt om den dagliga skolfärden, inklusive väntetider, tar högst tre timmar för en elev på lågstadiet eller i specialklass och högst fyra timmar för en elev på högstadiet.

20 §

Väntan i skolan

Om en elev på grund av skolarbetets organisering eller skolskjutsens ordnande måste tillbringa tid i skolan utanför lektionstid, skall eleven ha en möjlighet att sköta hemuppgifter eller bedriva andra studier under tillsyn.

21 §

Inkvartering för elever

Fri inkvartering för en elev omfattar avgiftsfri kost och logi samt skjuts mellan inkvarteringsstället och hemmet den dag då arbetsåret börjar och slutar samt före och efter veckoslut och andra lov dagar.

En elev har inte rätt till fri inkvartering under jul- och sommarloven, inte heller utan tvingande skäl under annat lov eller vid avbrott i skolarbetet under minst två dagar.

6 kap.

Tjänster och tjänstemän

22 §

Tjänster

Undervisningen på lågstadiet skall i huvudsak skötas av klasslärare och undervisningen på högstadiet i huvudsak av lektorer. Specialundervisning skall i huvudsak skötas av specialklasslärare och speciallärare.

23 §

Inrättande av rektorstjänst

En rektorstjänst kan inrättas vid en högstadieskola och en sådan lågstadieskola som varaktigt har minst åtta basgrupper samt vid en låg- och högstadieskola som varaktigt har minst fyra basgrupper.

24 §

Utseende av vice rektor, föreståndare och vice föreståndare

I skolor där en rektorstjänst inrättas skall även en vice rektor utses.

I skolor där en rektorstjänst inte inrättats skall en föreståndare utses.

I skolor med minst två lärare skall en vice föreståndare utses.

Vice rektor, föreståndare och vice föreståndare skall utses bland skolans lärare.

Då en vice rektor, en föreståndare eller en vice föreståndare utses skall en lärare som är behörig för sin tjänst väljas framom en lärare som inte är behörig.

25 §

Klassföreståndare

På grundskolans högstadium skall det finnas klassföreståndare.

26 §

Skyldighet för lärare att sköta en annan lärares uppgifter

En lärare är skyldig att under högst tre arbetsdagar åt gången sköta även en annan lärares uppgifter när denne till följd av ett oförutsett hinder inte kan sköta sina uppgifter och en vikarie inte kan fås.

7 kap.
**Behörighetsvillkor för tjänstemän och
timlärare**

27 §
Språkkunskaper

En tjänstemans språkkunskaper bedöms i enlighet med förordningen om ådagaläggande av kunskap i svenska och finska språken (FFS 442/87).

28 §
Skoldirektör

Behörig för en tjänst som skoldirektör är den som har en för uppgiften lämplig högre högskoleexamen eller är behörig som lärare i grundskolan och som avlagt examen i undervisningsförvaltning eller mellersta vitsordet i skolförvaltning.

29 §
Rektor, lärare och timlärare

Behörig för en tjänst som rektor, lärare eller timlärare är den som uppfyller de behörighetsvillkor som enligt rikslag ställs för motsvarande tjänst eller befattning.

30 §
Lektor, specialklasslärare och speciallärare

Behörig för en tjänst som lektor, specialklasslärare eller speciallärare är den som uppfyller de behörighetsvillkor som enligt rikslag ställs för motsvarande tjänst eller befattning samt den som beviljats ett behörighetsintyg av landskapsstyrelsen på grund av lärarutbildning i Danmark, Island, Norge eller Sverige.

31 §
Skolpsykolog och skolkurator

Behörig för en tjänst som skolpsykolog är den som har för uppgiften lämplig högre högskoleexamen.

Behörig för en tjänst som skolkurator är den som har för uppgiften lämplig högskoleexamen.

32 §
Elevassistent

Behörig för en tjänst som elevassistent är den som har en för uppgiften lämplig utbildning.

33 §
Tillfälliga tjänstemän och timlärare
Som tjänsteman eller timlärare kan under högst ett läsår anställas den som inte uppfyller behörighetsvillkoren men som har tillräcklig

skicklighet och förmåga att sköta tjänsten eller uppgiften.

8 kap.
**Beräkning av landskapsandelen för
finansiering av grundskolans
driftskostnader**

34 §
Beräkning av timresursen

Den timresurs som skall användas vid beräkningen av enhetspriset per elev i grundskolan enligt landskapslagen om planering av och landskapsandel för undervisnings- och kulturverksamheten (72/93), utgörs av det sammanlagda kalkylmässiga timantalet för grundskolans allmänundervisning, specialundervisning, elevvård, klubbverksamhet och särskilda uppgifter som åläggs lärarna.

35 §
*Kalkylmässigt timantal för allmän-
undervisning på lågstadiet*

Det kalkylmässiga timantalet per vecka för allmänundervisningen på lågstadiet är 31 timmar per kalkylmässig tjänst.

36 §
Kalkylmässigt antal tjänster

Det kalkylmässiga antalet tjänster vid grundskolans lågstadium är följande:

Minimiantalet elever	Antalet kalkylmässiga tjänster
13	1
20	2
40	3
80	4
105	5
130	6
155	7
180	8
205	9
230	10

Om antalet elever i skolan överstiger 250 är det kalkylmässiga antalet tjänster en för varje påbörjat antal om 25 elever i första och andra årskursen och en för varje påbörjat antal om 32 elever i övriga årskurser, dock så att det kalkylmässiga antalet tjänster är minst 11.

Om antalet elever i en skola, där det kalkylmässiga antalet tjänster enligt 1 mom. är högst fyra, tillfälligt sjunker under det angivna elevantalet anses att det kalkylmässiga antalet tjänster i skolan är en om elevantalet är minst 6, två om elevantalet är minst 12, tre om elev-

antalet är minst 27 och fyra om elevantalet är minst 65.

Om undervisning som avses i 17 § 3 mom. grundskolelagen ges åt en särskild undervisningsgrupp, beräknas antalet lärartjänster särskilt i fråga om de elever som får sådan undervisning.

Elever i en specialklass beaktas inte i det antal elever i skolan som avses i denna paragraf.

37 §

Kalkylmässigt timantal för allmänundervisningen på högstadiet

Det kalkylmässiga timantalet per vecka för allmänundervisningen på högstadiet är 35 timmar per årskurs utökat med 1,6 timmar per elev.

Om det finns bara en basgrupp på en årskurs är det kalkylmässiga timantalet per vecka 56 timmar, utökat med tre timmar för varje elev med vilken elevantalet överstiger 24.

Det kalkylmässiga timantalet per vecka för en basgrupp på högstadiet i en skärgårdskommun är 56 timmar utökat med en timme per elev om basgruppen består av fem till åtta elever, med en och en halv timme per elev om basgruppen består av nio till tio elever samt med två timmar om basgruppen består av 17 till 32 elever.

Om basgruppen består av mer än 32 elever skall bestämmelserna i 1 mom. tillämpas. Om basgruppen består av färre än fem elever kan landskapsstyrelsen på anhållan fastställa ett kalkylmässigt timantal.

38 §

Utökning av det kalkylmässiga timantalet

Det kalkylmässiga timantalet per vecka utökas

1) med två timmar per årskurs för varje frivilligt språk skolan erbjuder på respektive årskurs, om skolan erbjuder två eller flera språk, samt

2) med fem timmar per årskurs för undervisning som avses i 17 § 3 mom. grundskolelagen i en särskild undervisningsgrupp.

39 §

Kalkylmässigt timantal för specialundervisning

Det kalkylmässiga timantalet per vecka för specialundervisning är tio timmar per kommun, utökat med 0,1 timme per elev samt tre timmar per elev i specialklass och fem timmar per elev med elvaårig läroplikt.

40 §

Kalkylmässigt timantal för stödundervisning, elevhandledning, elevvård, klubbverksamhet och särskilda uppgifter

Det kalkylmässiga timantalet per vecka för stödundervisning, elevhandledning, elevvård, klubbverksamhet och särskilda uppgifter som åläggs lärarna är fem procent av det timantal som beräknats enligt 35 och 37 §§.

41 §

Basgrupper inom allmänundervisningen

En basgrupp inom allmänundervisningen bildas av varje påbörjat antal om 25 elever i första och andra årskursen och varje påbörjat antal om 32 elever i de övriga årskurserna.

I en skärgårdskommun bildas en basgrupp då eleverna på högstadiet sammanlagt är högst 16, två basgrupper om eleverna är 17 till 32 och tre basgrupper om eleverna är minst 33.

Vid klassbunden specialundervisning finns en basgrupp för varje påbörjat antal om 10 elever. Då antalet basgrupper beräknas, sammanräknas eleverna i alla årskurser.

9 kap.

Ändringssökande

42 §

Ärenden som gäller en elev

Ärenden som avses i 50 § 2 mom. grundskolelagen och som gäller en elev är

- 1) intagning av en elev,
- 2) beviljande av rätt att börja skolgången ett år tidigare eller senare än det år läroplikten inträder,
- 3) överföring mot vårdnadshavarens vilja av en elev till annan än tillfällig specialundervisning samt
- 4) annan än tillfällig befrielse av en elev från studier i ett visst ämne.

43 §

Besvärsförbud

Ändring får inte sökas genom besvär i beslut som gäller

- 1) byte av valfritt läroämne,
- 2) elevbedömning och uppflyttning från årskurs,
- 4) tillstånd för en elevs ledighet från skolgången eller
- 5) disciplinära åtgärder mot en elev, med undantag av avstängning.

**10 kap.
Särskilda bestämmelser**

44 §
Elevklubbar

En grundskola kan ha elevklubbar i vilkas verksamhet andra än grundskolans elever får delta.

45 §
Avvikelse från läroplanen och förordningen
Landskapsstyrelsen kan bevilja en grundskola rätt att avvika från bestämmelserna i

läroplanen och denna förordning för försöksverksamhet som är ändamålsenligt för det allmänna utvecklandet av grundskolan.

46 §
Ikraftträdande

Denna förordning träder i kraft den 1 december 1995.

Åtgärder som verkställigheten av denna förordning förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Mariehamn den 31 oktober 1995

RAGNAR ERLANDSSON
lantråd

Lotta Wickström-Johansson
föredragande